

Fra tabu til fagligt tema

- Professionelle tilgang til seksualitet



Anne Skov
anneskov49@gmail.com

1



Okay, nu har vi taget vores tøj af, og jeg er kravlet op på dig. Hvor længe går der så før vi får den der orgasme?

Det aner jeg ikke, men nu ved jeg hvorfor mor så tit har hovedpine!!

2

Professionel støtte relatere sig til livets forskellige aspekter



Kropslige aspekter

Følelsesmæssige aspekter


Erkendende og skabende aspekter

3

Fra tabu til tema

Opgaver 		
Bør beherskes af alle	Kræver større kompetence	Kræver ekspertviden
Dialog, rådgivning og vejledning <ul style="list-style-type: none"> • Være samtalepartner • Give generel information • Give råd og vejledning Bistand til aktiviteter <ul style="list-style-type: none"> • Foretage indkøb • Hjælpe så pågældende føler sig attraktiv • Hjælpe med forberedende aktiviteter fx løfte op i sengen til partneren 	Specialiseret rådg. og vejl. <ul style="list-style-type: none"> • Funktionsnedsættelsens konsekvenser for seksuallivet – hvordan afhjælpe • Onani, samleje mv. Færdighedstræning <ul style="list-style-type: none"> • Demonstrere og oplære i brug af seksuelle hjælpemidler • Give hjælp til afprøvning og tilpasning af seksuelle hjælpemidler • Give praktisk oplæring i selvtillfredsstillelse 	Særligt specialiseret rådgivning og vejl. Terapeutisk forløb Lægelig behandling

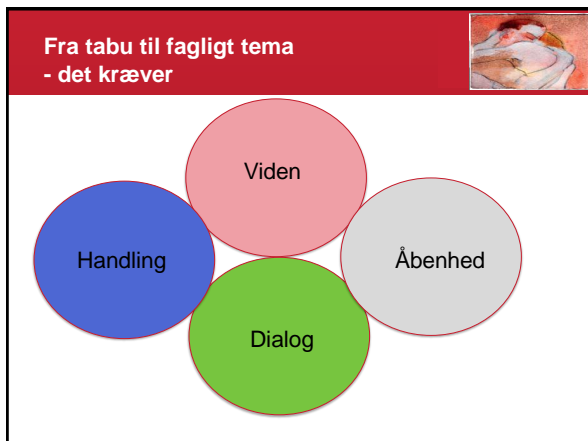
4

Fra tabu til faglighed - barrierer 
<ul style="list-style-type: none"> • Seksualitet et meget privat emne, som det kan være svært at tale åbent om • Spørgsmål om seksualitet kan indeholde etiske problemstillinger og udfordringer – og kan derfor være svære at håndtere • Ikke et tema i grunduddannelserne – faglig usikkerhed • Andre temaer/problemstillinger synes mere væsentlige i hverdagen • Man er usikker på hvis opgave og ansvar det er • Angsten for anklager

5

Fra tabu til faglighed 
<ul style="list-style-type: none"> • Åbent og fagligt miljø, herunder tydelige rammer <ul style="list-style-type: none"> - Lovgivningsmæssige – hvad må, kan og skal man - Retningslinjer og procedurer for arbejdet fx via seksualpolitik - Ledelsesmæssig prioritering • Kommunikation – at turde tale om seksualitet <ul style="list-style-type: none"> - Kræver øvelse – fælles faglige refleksioner - Sparring på konkrete opgaver • Faglig etik fremfor personlige normer og værdier • Kompetencer - viden og kunnen

6



7

Lovgivningsmæssige ramme Medborgerskab

Grundloven		§71: Den personlige friheds ukrænkelighed §72: Boligens ukrænkelighed §73: Ejendomsrettens ukrænkelighed
Serviceoven		Forebygge, at problemerne for den enkelte forværres Forbedre den enkeltes sociale og personlige funktions- og udviklingsmuligheder Understøtte medborgerskab og rettigheder
Handicap - konventionen		Art. 3 Frihed til at træffe egne valg ..

også seksualitet

Medborgerskab - etiske principper for den sociale indsats

8

§ Straffeloven - Hvor går grænserne

Det er ikke strafbart

- at hjælpe med oplæring til onani
- at yde hjælp til personer, der ønsker samleje med hinanden
- at hjælpe med at kontakte en prostitueret

Det er strafbart

- at udøve seksualoplæring, når personen verbalt eller ved sin adfærd modsætter sig det
- at fungere som seksualpartner
- at give seksualoplæring til børn under 15 år.

9


Samtykke – forudsætninger 

Et samtykke skal være **frivilligt, specifikt og informeret**

- **Frivilligt**
 - Må ikke være givet under tvang
- **Specifikt**
 - Det skal klart og tydeligt fremgå, hvad der konkret er givet samtykke til; hvad må gøres af hvem, hvilke typer af oplysninger, må videregives, til hvem og med hvilket formål
- **Informeret**
 - Den, der afgiver samtykke, forstår hvad vedkommende giver samtykke til.

Samtykke kan altid trækkes tilbage – info herom

10


Tavshedspligt – samme forvaltning 

Personer, som er ansat i en offentlig myndighed, er underlagt reglerne om tavshedspligt i straffelovens § 152 og §§ 152 c–152 f og forvaltningslovens § 27.

- Alle *fortrolige oplysninger* – herunder oplysninger om en borgers seksualitet, som man kommer i besiddelse af via sit arbejde

Forudsætning for videregivelse af fortrolige oplysninger til en kollega i samme forvaltning

- Et klart fagligt formål
- Nødvendigt
- Forsøge at indhente samtykke fra borgeren først



11

Tavshedspligt - andre

Videregivelse af fortrolige oplysninger på tværs af forvaltninger

- samtykke fra borgeren
- værdispringsregel



Videregivelse af fortrolige oplysninger til private

- samtykke fra borgeren
- værdispringsregel



12

Faglig viden

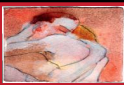

Fagpersonen skal besidde en grundlæggende faglig viden om

- De lovgivningsmæssige rammer
- Seksualitetens forskellige udtryksformer
 - I relation til alder, udvikling og livssituation 
 - i relation til mulige tegn og reaktioner
- Borgeren og borgerens specielle udfordringer


Faglig viden om seksualitet skal understøtte og sikre

- At tegn og reaktioner bliver set, hørt, forstået og handlet på
- Et perspektiv, hvor det også handler om relationer, intimitet, berøring og at kunne mærke sine egne og andres grænser
- Den seksuelle udvikling
- Opmærksomhed på tegn på mistvivsel og ændret adfærd.

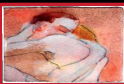
13

Åbenhed


Åbent fagligt miljø

- Kan og tør tage emnet op
- En imødekommende og anerkende over for borgeren
- Kan vejlede i og tale om bl.a.
 - kroppen og kroppens udvikling
 - lyst og ulyst, grænser (lære egne og respektere andres)
- Tilpasset borgerens behov (alder, funktionsmæssige udfordringer udvikling m.v.) 

14

Dialog



En dialog skal indeholde

- Tilpasning til borgerens behov og kommunikation
- Imødekomme det, som borgeren er i stand til at udtrykke
- Respekt for borgeren og borgerens grænser


Den faglige dialog (fagpersoner indbyrdes) skal håndtere hensynet til både fortrolighed og nødvendig faglig udvikling via deling af viden og observationer

15

Handling




- Udrede – hvad har borgeren brug for
- Information, vejledning, rådgivning
- Give bistand til aktiviteter i relation til seksualitet
- Oplære




16

Refleksionsøvelse



Case Perlekæden



Drøft:

Hvilke lovgivningsmæssige aspekter er der i denne case?
(hvad må, kan og skal medarbejderne)
Hvilke værdier er i spil ?
Hvilken viden er der brug for hos personalet?

17

Kommunikation – at turde tale om seksualitet



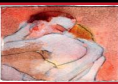
Når man indgår i en samtale om seksualitet er det vigtigt,

- at samtalen bygger på gensidig tillid og respekt
- bevidsthed om at bruge udtryk og vendinger som borgeren kender og ikke oplever som krænkende
- tager sig god tid og ikke afbryder samtalen på et tidspunkt, hvor den reelt ikke er færdig
- Bevidsthed om sin spørgeteknik



18


Kommunikationsøvelse
Spørgeteknik



En ung kvinde udtrykker: "Jeg gider ikke at have en kæreste"


Fagpersonen svarer:

- Hvad får dig til at sige det t? (udforskende)
- Nej, det kan også være svært ! (ikke-udforskende)
- Hvor længe har du haft det sådan? (rationel)
- Er det grunden til at du virker så trist en gang imellem? (følelsesladet)
- Har du brug for at tale om det med at have kærester? (konfronterende)
- Det behøver du heller ikke! (undvigende)





19

Øvelse



Diskuter med dine kolleger:


- Hvordan åbner eller lukker forskellige gensvar for kommunikationen?
- Hvordan tror I, at kvinden i ovenstående eksempel reagerer på de forskellige gensvar? Hvordan fortsætter samtalen?



20

Åben og lukket kommunikation

- Der er ingen rigtige/forkerte svar – det afhænger af situationen
- I udgangspunktet er det vigtigt at have en åben kommunikationsform
- Det er ok at lukke en samtale
 - Hvis der ikke er tid til samtalen
 - Hvis stedet er upassende for en sådan samtale
 - Hvis man ikke er den rette til at tage samtalen eller er usikker på sin rolle
- Hvis man vælger at lukke en samtale, skal man huske at følge op: Enten selv senere eller overdrage til en anden



21

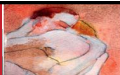
Øvelse

Fortæl hinanden, hvad I vil føle, og hvad I vil gøre, når I møder borgere, som ønsker, at I skal

- tale med dem om seksuelle behov og problemer
- give generel information om seksuelle behov og problemer
- give rådgivning og vejledning om seksuelle problemer
- købe erotisk litteratur, film eller seksuelle hjælpemidler
- hjælpe dem til at føle sig attraktive, f.eks. ved at hjælpe dem med at iføre sig sexet undertøj
- tænde for en vibrator for derefter at forlade rummet
- demonstrere og give oplæring i brug af seksuelle hjælpemidler
- afprøve, tilpasse og tilrettelægge brug af seksuelle hjælpemidler
- lede hånden eller et hjælpemiddel, for at de skal lære at tilfredsstille sig selv
- tilfredsstille dem seksuelt
- være deres seksualpartner

22

Refleksionsøvelse: Har vi et åbent og fagligt miljø ?



- Er vi åbne for dialog, når en borger henvender sig vedr. seksualitet?
- Reagerer vi på signaler, der kan relateres til behov for at drøfte seksuelle spørgsmål? Forsøger vi at afklare evt. behov? Følger vi op?
- Respekterer vi alles ret til et privatliv, som en betingelse for at kunne have et kærligheds- og seksualliv?
- Respekterer vi at forskellige mennesker har forskellige seksuelle interesser og behov?
- Har vi de nødvendige rammer for at borgeren kan få relevant vejledning og støtte?
- Er vi åbne over for generelle drøftelser omkring seksualitet indbyrdes blandt kolleger?
- Arbejder vi med at tilegne os de fornødne kompetencer til at kunne varetage opgaver i relation til seksualitet,

23

Lysten går sine egne veje



Seksualitet på dagsordenen
 En håndbog om professionel støtte til voksne med funktionsbegrænsning

24